TILAUSHINNAT YHDYSVALLOISSA:
Yksi vuosikerta...$5.50 Kuusi kuukautta $3.00
Kolme kuukautta..$1.60 Yksi kuukausi... .60
CANADAAN:
1 vuosikerta $7.00; 6 kuukautta $3.75; 3 kuukautta $2.00
SUOMEEN JA ULKOMAILLE:
Yksi vuosikerta.....$8.50 Kuusi kuukautta.....$4.50
SUBSCRIPTION RATES IN THE UNITED STATES:
One Year.....$5.50 Three Months.....$1.60
Six Months.....$3.00 One Month..... .60

TOVERI

LÄNNEN SUOMALAISEN TYÖVÄESTÖN ÄÄNENKANNATTAJA

No. 182

Perjantaina, Elokuun 5 p.—Friday, August 5th.

1921.—NELJÄSTOISTA VUOSIKERTA.—VOL. XIV

ILMOTUSHINNAT: Kihlaus- ja vihkimä-ilmotukset $3.00 kerta, $5 kaksi kertaa tavallista kokoa ja suuremmat ilmotukset 70c palstatuumalta. Syntymä-, nimenmuutos- ja kiitoslause-ilmotukset $2 kerta, $3.50 kaksi kertaa tavallista kokoa. Kuoleman-ilmotukset $3 kerta ilman värsyä ja $1 lisämaksua jokaiselta värsyltä ja kiitoslauseesta. Halutaantieto-ilmotukset, korkeintaan 30 sanaa, $1 kerta, kolme kertaa $2. Naima- ja avioero-ilmotukset, korkeintaan 75 sanaa, $4 kerta, kaksi kertaa $7. Suuremmista yhteisilmotuksista tilan mukaan 70c tuuma. Ilmotukset tekstin joukossa (paikkakunta-uutisilmotukset) $1.20 tuuma eli 15c rivi, laidottu 8 pointin kirjasimilla.—Kaikki muut lyhytaikaiset ilmotukset 70c tuuma; 3 kuukauden sopimuksella 60c tuuma; 6 kuukauden sopimuksella 50c tuuma. Satunnaisia ilmotuksia tulee rahan seurata mukana. Suomennostyö vapaasti.

SAKILAISTEN JÄRJESTÄMINEN EPÄONNISTUU

Ku Klux Kanin hommat Oregonissa uhkaavat joutua naurunalaiseksi

PORTLAND, Ore. elok. 4 p. — Ku Klux Klanin järjestämishommat Oregonissa ovat saaneet huonon käänteen viime päivinä, ja on luultavaa että kaikista ponnistuksista huolimatta Klan ei tule saamaan täällä sitä jalansijaa, mitä sen organiseeraajat toivovat. Voipa käydä niinkin, että saki nauretaan ulos Oregonista.

Pari päivää sitten turvautui Klanin organiseeraaja, jonka nimen sanotaan olevan I. L. Powell (kotopaikasta ei ole tietoa — tiedetään hänen vain tulleen etelävaltioista jostakin), teatterimaisiin temppuihin avustaakseen "aatteensa" levenemistä. Tämän kaupunungin majuri ja useita muita virkamiehiä kutsuttiin huoneeseen 878 Multnomah hotellissa, ja siellä heille esiintyi kaksi "lakanoihin ja jauhosäkkeihin" puettua miestä, jotka koettivat sangen salaperäisesti tutustuttaa heitä Klanin "jaloihin ja laillisiin tarkotusperiin".

Viranomaisille selitettiin että Klan ei ole lainvastainen, vaan päin vastoin se pönkittää lakeja minkä ehtii, mutta käyttää tässä vähän erilaisia menettelytapoja kuin laki — "se alkaa siitä, mihin laki lopettaa".

"Radikaalit" ovat ainoat, joiden on pelättävä.

Lausunnossa, joka tuosta "kohtauksesta" annettiin sanomalehdille, on kaikenkarvaisen muun töryn seassa järkeäkin hiukan. Siinä sanotaan m. m.:

"Mitä niihin solvailevihin juttuihin tulee, joita viime aikoina on levitetty muka Klanin toiminnasta tervajaisista j. n. e., ovat ne vain osana siitä häikäilemättömästä ja ruokottomasta propagandasta, jota levittävät radikaalit — jotka pelkäävät toimintaamme. — — — Klanin on pakko joissakin tapauksissa käyttää suoraa toimintaa. — — — Yksi meidän pääasiallisimpia tarkotuksiamme on muodostaa hirvittävän laaja epävirallinen salapoliisikunta."

Siinä se on. Tarkotukset ovat koko selvästi tuotu esille. — Mutta ihmetellä täytyy noita viranomaisia — eivät he yrittäneetkään vangita noita "anarkisteja", vaikka onhan meillä olevinaan "syndikalistilaki". Onhan se.

Klan lähettänyt uhkauskirjeen.

Oregon Labor Pressin toimittaja on saanut pitkähkön kirjelmän K. K. K:n taholta. Se johtuu siitä, että mainitussa lehdessä on kokolailla suorasukaisesti käsitelty sakilaisseuraa. Kirjelmä sisältää ensin pitkän esitelmän Klanin oletelluista ominaisuuksista, tarkotuksista ja jaloista päämääristä, ja loppuu uhkaukseen, että jollei toimittaja Rynerson hyväksy näitä, tullaan hänen luonaan tekemään vierailu.

Rynerson jätti kirjelmän suurvalamiehistön tutkittavaksi, ja luultavaa on ettei asiaa voida sivuuttaa ilman muuta.

Klanille vastaista järjestöä puuhataan

Ellen kävi eittämättömän selväksi että Ku Klux Klan vastaisen salaisen järjestön perustamispuuhassa ollaan jo tälläkin. Muuta tästä ei tiedetä, sillä sen perustajat työskentelevät taitavasti. Sanotaan puuhan olevan koko maan käsittävän, ja — ihmeellistä kyllä — antaa se viranomaisille enemmän päänvaivaa ja huolta kuin Klan itse.

Legiona vastustaa Klania.

TACOMA, Wash., elok. 4 p. — American Legionan täkäläinen osasto on antanut Ku Klux Klanin täkäläisten organiseeraajain ymmärtää, että Legiona tulee vastustamaan Klania "yhtä vääjäämättömästi kuin I. W. W. liittoakin".

Sakilaisten kunniaa loukattu.

LOS ANGELES, Cal., elok. 4 p. — Ku Klux Klanin ritarit niminen korporoasioni nosti eilen oikeudenkäynnin Los Angeles Express lehteä vastaan ja vaatii 105,000 dollarin vahingonkorvausta "kunnian loukkaamisesta", joka on tapahtunut lehden kolmessa numerossa olleissa selostuksissa Klanin etelävaltioissa tekemistä tihutöistä.

LONTOO, elok. 5 p. — Ulkoministeriössä virallisesti kiellettiin tänne Pariisista tulleen uutisen todenperäisyys, että Englannin pitäisi ilmottaneen Kreikalle ei vastustavansa sitä jos kreikkalaiset joukot valtaavat Konstantinopolin.

OSOITTIVAT KUNNIOITUSTAAN LUOKKAUHREILLE

Koko kaupungin väki asemalla, kun Hatfieldin ruumis tuotiin

MATEWAN, W. Va., elok. 4 p. — Sid Hatfieldin ja Edw. Chambersin ruumiit tuotiin tänne junassa, joka saapui perille jälkeen puolen yön. Huolimatta siitä, että valtion poliisikunta "piti yllä järjestystä", ei mitään epäjärjestyksiä tapahtunut, vaikka koko kaupungin asukkaat olivat asemalla vastaanottamassa luokkataistelussa kaatuneiden uhrien ruumiita. Hiljaa, äänetönnä täytti työläisjoukko aseman ja lähiseudun, hiljaa, äänetönnä odotti se junan saapumista, ja hiljaa, äänetönnä hajautui se taas, kun ruumiit olivat saapuneet ja viety pois.

Valtion poliisit odottivat "mielenosotusta" ja olivat sen varalle vaimistautuneet. Mutta tällaiselle mahtavan vaikuttavalle mielenosotukselle he eivät voineet mitään.

Bryanin vangitseminen johti viran menettämiseen

WAUKEGAN, Ill., elok. 4 p. — Antioch nimisen kauppalan marshalli L. D. Condon, joka tuonnottain vangitsi William Jennings Bryanin liian nopeasta auton ajosta, on nyt saanut potkut virastaan.

Ne eivät kaikki viranomaiset näy ymmärtävän, kenen asioilla he ovat.

Rosvokoplan päämiehelle asetettu $50,000 takaus

CHICAGO, Ill., elok. 4 p. — Tuomari Landis määräsi eilen suuren rosvokoplan päämiehelle, John Worthingtonille, takuusummaksi 50,000 dollaria.

New Yorkista ilmotetaan että hallituksen salapoliisit ovat tehneet tarkastuksen Central Securities yhtiön sikäläisessä haarakonttorissa ja vanginneet sen hoitajan sekä lisäksi useita muita koplan jäseniä.

"Korkean sivistyksen" ja "inhimillisyyden" kukkanen

THE DALLES, Ore., elok. 4 p. — Muutama päivä sitten tuomittiin täällä neekeri E. A. Vaughn neljäksikymmeneksi päiväksi vankilaan näpistelystä. Hän ei ehtinyt olla vankilassa kuin pari päivää, niin huomasi vankilan lääkäri hänen olevan niin sairaan, että jollei hänessä tehdä leikkausta, käy hänen huonosti.

Mutta tästä olisi ollut kaupungin hallitukselle "turhia kuluja", joten neekeri päästettiin pois vankilasta ja ajettiin pois kaupungista.

Se on sitä "inhimillisyyttä", josta olemme niin ylpeitä.

Kiinassa rakennetaan laivoja Yhdysvalloille

SHANGHAI, Kiina, elok. 5 p. — Täällä rakenteilla oleviin "Oriental" ja "Cathay" nimisiin laivoihin ollaan parhaillaan asettamassa koneita ja muita tarpeita ja uskotaan, että ennenkuin kesä on loppuun kuluut nämä laivat voidaan jättää San Franciscossa Yhdysvaltain kauppalaivastoneuvoston huostaan, joka ne on tilannut. Tätä ennen on täällä rakennettu kaksi laivaa "Mandarin" ja "Celestial" mainitulle neuvostolle.

Nuo laivat ovat kaikki 10,500 tonnin kantoisia ja siis suurempia kuin Kiinassa on vielä milloinkaan ennen rakennettu. "Mandarin"in sanotaan olevan yhden parhaista laivoista mitä Yhdysvaltain kauppalaivastoneuvostolle on rakennettu.

Portugalissako puhjennut vallankumous ?

LONTOO, elok. 5 p. — Huhuja on liikkeellä Vigossa, joka on lähellä Espanjan ja Portugalin rajaa, että Lissabonissa, Portugalin pääkaupungissa, on puhjennut vallankumous, kerrotaan Reuterin toimistolle Madridista tänään tulleessa tiedonannossa. Sotaväkeä tiedotetaan asetetun kaikkiin strateegisiin paikkoihin Lissabonissa.

Lissabonista suoraan tänne aiemmin tulleet tiedot kertoivat siellä ryhdytyn suurisuuntaisiin toimiin kapinaliikkeen tukahuttamiseksi. Kaikista maakunnista on sotaväkeä lädetty kuljettamaan Lissaboniin. Lissabonin varusväkeen kuuluvia sotilaita epäillään epälojaalisiksi ja heidät pidetään kasarmeissaan.

"Sotasaaliin" jakamisesta pitkiä puheita senaatissa

WASHINGTON, D. C., elok. 4 p. — Senaatissa kulutettiin eilen aikaa enemmän kuin viisi tuntia pohtimaan kysymystä, miten jaettaisiin eri valtioille ja kunnille sodassa saaliiksi otettuja tykkejä ja muita aseita. Näitä olisi varastoissa 70,000 kivääriä, 10,000 konetykkiä ja 2,200 kenttätykkiä. Esillä olevassa ehdotuksessa esitettiin 400,000 dollarin määrärahaa saaliin jakamista varten.

Kuitenkin, kun oli viisi pitkää tuntia pohdittu kysymystä, lähetettiin se takaisin komiteaan erinäisiä muutoksia varten. Ennen sitä kuitenkin pyyhittiin pois siitä tuo määrärahan myöntäminen. Katsottiin että jos valtiot ja kunnat haluavat näitä voitonmerkkejä, niin maksakoot itse kustannukset niiden jakamisesta.

Terästeollisuudessa kamppaillaan

PITTSBURG, Pa., elok. 4 p. — N. k. "itsenäiset" terästehtaat ovat ilmottaneet laskevansa teräksen ja terästuotteiden hintoja.

NEW YORK, elok. 4 p. — Tuomari E. H. Gary ilmotti että terästrusti on laskenut teräksen hintoja vieläkin alemmaksi kuin n. k. "itsenäiset" terästehtaat, voidakseen kilpailla heidän kanssaan yhä pienenevästä tilausten määrästä terästeollisuudessa.

"MUKAISTAAN MULLIKIN NUOLEE"

OLYMPIA, Wash., elok. 4 p. — Kuvernööri Hartin yksityissihteeri sai tässä tuonottain kyllänsä mokomastakin "toiminnasta" ja erosi. Nyt on kuvernööri valinnut hänen tilalleen toisen miehen, Washingtonin valtion kauppakamarin sihteerin, Hollis B. Fultzin.

Tästä päättäen ei tämän uuden sihteerin virassa ole muuta muutosta kuin nimi.

Lentokoneella pohjoisnavan ylitse Europaan

WASHINGTON, D. C., elok. 4 p. — Edwin Fairfax Naulty on ilmottanut ensi syyskuussa lähtevänsä lentokoneella Point Barrow'sta, Alaskasta, pohjoisnavan ylitse Norjaan ja sieltä Lontooseen. Retkikuntaan tulee kuulumaan neljä miestä, Naulty itse ja kolme entistä armeijan lentäjää.

Point Barrow'sta pohjoisnavalle on 1,200 mailia, ja on tarkotus laskea jäälle ensi kerran tämän matkan puolivälissä.

France syyttämässä Ryania

RIIKA, elok. 5 p. — Yhdysvaltalainen senaattori France syyttää tohtori E. W. Ryanin, Yhdysvaltain Punaisen Ristin komissionerin, toimineen kiihottajana kapinan aikaansaamiseksi Kronstatissa viime talvena ja hän sanoo uudistavansa tuon syytöksensä Yhdysvaltain senaatissa. Tohtori Ryan puolestaan vakuuttaa bolshevikien antaneen Francelle väärii tietoja hänestä.

PARIISI, elok. 5 p. — Täällä virallisesti kiellettiin niiden huhujen todenperäisyys, että hetimittäin ruvettaisiin käymään neuvotteluja Ranskan saatavien tunnustamisesta Venäjän taholta. Tsaarihallituksen aikana Venäjän otti Ranskalta lainaa noin $5,000,000,000 ja valtaan päästyään ovat bolshevikit kieltäytyneet sitä tunnustamasta.

OBU:n virkailija lainlaatijakuntaan Canadassa

WINNIPEG, elok. 4 p. — Äskettäin toimitetuissa maakuntavaaleissa valitsivat Albertan kaivostyöläiset tunnetun johtajansa P. M. Christophersin Albertan lainlaatijakuntaan. Christophers oli aikaisemmin monta vuotta United Mine Workersin 18 piirin presidenttinä, mutta sittemmin kun OBU perustettiin, oli hän yksi joka voimakkaimmin vaikutti, että mainittu piiri kokonaisena järjestönä liittyi OBU:hun. Kaivosten omistajat, hallitus ja UMW:n virkailijat yhdessä kuitenkin murskasivat kaivostyöläisten uuden järjestön. Uuden kerran kaivostyöläiset liittyivät OBU:hun, mutta taas murskattiin heidän järjestönsä. Senkin jälkeen on Christophers väsymättömästi taistellut OBU:n puolesta ja tullut sen johdosta mitä ankaramman vainon alaiseksi kaivosten omistajain taholta.

Christophersin mukana tulee Albertan uudessa lainlaatijakunnassa olemaan kolme muuta työväen edustajaa.

RAKENNUSTYÖL. YLEISLAKKO LIENEE ALKANUT

San Franciscon rakennustyöläisten jäsenistö julistanut lakon

SAN FRANCISCO, Cal., elok. 4 p. — San Franciscon rakennustyöläisten "epävirallinen" neuvosto, joka on kokoonpantu eri unioiden jäsenistön valitsemista edustajista ja syrjäyttää "johtajista" kokoonpannut viralliset koneistot, päätti eilen pitämässään kokouksessa alkaa lakko kaikilla rakennustöillä tässä piirissä tänä aamuna. Puuseppien kansallisjärjestön virastosta oli tullut tieto, että osastot, jotka tuohon lakkoon ottavat osaa, tullaan erottamaan kansallisjärjestöstä, mutta tätä uhkausta ei lainkaan otettu huomioon.

P. H. McCarthy, San Franciscon rakennustyöläisten (virallisen) liiton presidentti ja puuseppien union sihteeri N. H. McLean sähköttivät kansallisjärjestölle ettei lakkoa mikään mahti voi estää, ja ehdottavat että kansallisjärjestö antaa sille suostumuksensa, muuten tulee se menettämään merkityksensä järjestyneisiin rakennustyöläisiin nähden täällä.

Näkevät jo "kirjotuksen seinällä".

Kuusitoista surmautunut junarikossa Siperiassa

VLADIVOSTOK, elok. 5 p. — Kuusitoista henkeä sai surmansa ja kahdeksantoista tärvääntyi matkustaja- ja tavarajunan yhteentörmäyksessä lähellä Nikolskia eilen, mikäli tänne tiedotetaan. Yhteentörmäyksen sanotaan olleen noilla seuduilla liikkuneiden asestettujen joukkueiden aikaansaaman.

Berliinin porvarirakit raivoavat "Punalippua" vastaan

BERLIINI, elok. 5 p. — Porvarilehdet ovat ruvenneet raivoamaan työläisten äänenkannattajaa "Punalippua" vastaan, vaatien hallitusta lakkauttamaan sen ainaiseksi. "Punalippu" on aina vankkumattomasti taistellut sorrettujen työläisten puolesta saalistajia vastaan ja viime aikoina se on ankarasti arvostellut hallitusta ja sen asettamia erikoisia "oikeus"-istuimia, joissa on kuulusteltu maaliskuun kapinaan osaaottaneita työläisiä.

Useita kertoja on se tilapäisesti lakkautettu ja sen painoksia takavarikoitu ja ovatpa viranomaiset takavarikoineet osan sen koneistostakin, mutta siitä huolimatta on se aina voinut ruveta uudelleen ilmestymään, saaden siten vastustajansa ihmeisiinsä.

Työläisten vaino Norjassa

KRISTIANIA, elok. 4 p. — Norjan kommunistipuolueen sihteeri, Kyrre Grepp, oli äskettäin vastaamassa syytöksestä kolmen osatoverin kera. Grepp selitti puoluesihteerinä olevansa vastuussa kaikesta, sillä toiset toverit, jotka juttuun olivat sekaantuneet, olivat vain täyttäneet puoluevelvollisuutensa hänen kehotuksestaan.

Grepp huomautti, että kirjallisuus, josta kysymys oli, oli tuotu maahan ennenkuin kielto sen kuljettamisesta oli annettu. Kieltoa arvosteli Grepp yhden puolueen harjottamaksi sensuuriksi toisen puolueen yli ja kertoi muun muassa suurkäräjäin kirjastonhoitajan halunneen tilata Kommunistinen Internationale-nimistä julkaisua kirjastoon, mikä kuitenkaan ei käynyt päinsä kun kielto oli olemassa. Myöhemmin oli kirjastonhoitaja ilmottanut saaneensa erikoisoikeuden sen tilaamiseen, jota Grepp kuitenkaan ei ottanut huomioon, käsittäen, että suurkäräjillä ei voinut olla mitään erikoisoikeuksia määräyksen noudattamiseen nähden.

Grepp tuomittiin $1,000 kruunun sakkoon. Yksi syytetyistä vapautettiin. Tuomiota vastaan esitettiin valitus.

TALOUDELLINEN TYÖVÄENLIIKE AUSTRAALIASSA

SYDNEY, Austraalia, elok. (F. P.) — Kaikki Austraalian ja Uuden Seelannin lihateollisuudessa työskentelevien työläisten ammattiyhdistykset on liitetty yhteen suureen ammattijärjestöön. Uusi järjestö tunnetaan nimellä "Australian lihateollisuudessa työskentelevien työläisten ammattijärjestö."

Raitiotieyhtiö "kuittaa" ,kun ei maksuja koroteta

DES MOINES, Iowa, elok. 4 p. — Kataraitiotieliikenne on täällä tästä aamusta alkaen ollut pysähdyksissä. Automobiilit ovat tehneet parhautensa kulettaakseen työhön menevii, mutta satoja on joutunut kävelemään pitkiä matkoja, kun eivät paikalliset autot riittäneet äkkiä kärjistyneessä tilanteessa.

Raitiotieyhtiö on jo jonkun aikaa vaatinut saada kohottaa kyytimaksuja, mutta siihen ei kaupungin hallitus ole suostunut. Joitakin aikoja sitten meni se konkurssitilaan ja sen pesänhoitajat vaativat taaskin kyytimaksujen kohottamista. Ja kun siihen ei taaskaan suostuttu, määrättiin liikenne lakkautettavaksi. "Kapitalistien johtokyky" — "liikenero" — ja kaikki sellaiset salaperäiset voimat häviävät kuin tuhka tuuleen heti, kun valtio ei ymmärrä tehtäväänsä ja onnistuu vastustamaan kapitalistien yhä kasvavia vaatimuksia saada suoranaisesti ryöstää "rakasta kansaa".

Kyllähän tämä voi toiselta puolen olla suoranainen tahallinenkin teko, jolla toivotaan voitavan vakuuttaa "kansa" siihen uskoon, että raitiotieyhtiö on välttämätön, ja että sen vaatimuksiin on kaupunginhallinnon suostuttava.

Suomalainen tyttö palanut

JERSEY CITY, N. J., — Järkyttävän kuoleman uhriksi joutui osastomme jäsen Aino Tuomainen palvelupaikassaan. Hän lähti herrasväen mukana maalle Mount Lake nimiseen paikkaan Jerseyn valtioon. Tällaisilla paikoilla tavallisesti ei ole kaasu- eikä koliuuneja, vaan kaikenmoisia öljy- ja spriikeittiöitä, jotka ovat vaarallisia. Niin oli tässäkin paikassa. Tuomainen meni keskiviikko-aamuna t. k. 13 p:nä keittiöön sytyttämään uunia, joka sytytetään alkohoolilla. Sytytyssäiliössä oli jotenkin alkohooli loppunut, jonka johdosta hän kaatoi alkohoolia isommasta astiasta polttimoon sillä seurauksella, että astiassa oleva alkohooli syttyi tulee ja tuli tarttui hänen vaatteisiinsa. Hän oli heti liekkien vallassa, sillä kannu oli ehkä räjähtänyt. Isäntäväki löysi hänet kyökin lattialta. Kaikki vaatteet olivat palaneet hänen yltään, vaan henki oli vielä jälellä.

Tuomainen tietysti vietiin läheisimpään sairaalaan saamaan ensiapua.

Omituista tässä on se, että toinen tytöistä oli kirjottanut samana päivänä tänne Jerseyhin eräälle Aino Tuomaisen tuttavan perheelle ja sanonut että Aino voi hyvin, vaan ei ehdi itse kirjottaa. Kun hän oli jo virunut neljättä vuorokautta sairaalassa, nimittäin lauantai-aamuun asti, niin silloin vasta lähetettiin sähkösanoma hänen siskolleen, joka oli kaukana farmilla, kun nähtiin että henki on vaarassa. Hän kuolikin saman päivän iltana. Siis neljä päivää oli salattu tätä kauheaa tapahtumaa, jolla ajalla Jerseyn toverit olisivat voineet käydä häntä katsomassa. Kun huhu kuolemasta levisi Jerseyhin, lähti täältä joitakin tovereita ottamaan asiasta selvää. Vasta kun ruumis oli valmis hautaan laskettavaksi, saivat tuttavat nähdä hänet. Ruvettiin tiukkaamaan hautaantoimittajalta mitä oli tapahtunut. Hänen täytyi tunnustaa, että koko ruumis oli palanut ja näin tuli ilmi koko salaisuus, joka oli vähältä painua maan poveen.

Aino Tuomaisen sisko oli myös saapunut hautajaisiin. Hänen, joka on lähin sukulainen Ainolle, kannattaisi ottaa tällainen asia lähemmän selvittelyn alaiseksi. — Eteenpäin.

TAISTELU KIINASSA

(True translation filed with the Postmaster at Astoria, Ore., Aug. 5, 1921, as required by section 19 of the Act of Oct. 6th, 1917.)

PEKING, Kiina, elok. 5 p. — Taistelun kerrotaan olevan käynnissä 10 mailia pitkällä rintamalla 50 mailia koilliseen Jotshavista, missä Hunaanmaakunnan joukot, jotka kuuluvat Kantonissa olevan etelä-Kiinan hallituksen alaisuuteen, tekivät hyökkäyksen Hupehin maakuntaan.

AMERIKALAISET VAPAUTETTU VENÄJÄLLÄ

LONTOO, elok. 5 p. — Amerikan avustusyhdistyksen Lontoon-toimistoon on saapunut tieto, että kaikki Venäjällä vankeina olleet amerikalaiset on vapautettu ja että he hetimiten poistuvat Venäjältä.

MIKSIKÄ EI E. DEBSIÄ VAPAUTETA

Washingtonissa liikkeellä ilkeitä huhuja amnestiakysymyksestä

WASHINGTON, D. C., elok. 4 p. — Sähkösanomia ja kirjeitä, joissa vaaditaan poliittisten vankien ja varsinkin Eugene V. Debsin vapauttamista, tulvii nykyään yhtämittaa hallitukselle. Niitä on tuleskellut pitkin aikoja, mutta nykyään on niitä alkanut tulla huomattavassa määrässä.

Joitakin päiviä sitten otti presidentti Harding vastaan lähetystön, joka koetti vaikuttaa häneen, jotta hän päästäisi edes Debsin vapaaksi. Hän kuunteli lähetystöä kohteliaasti, käskipä vielä tuoda näille tuolejakin toisesta huoneesta, ja puheli asiasta oman kantansa, jonka hän kuitenkin pyysi lähetystön jäseniä pitämään salassa.

Lähetystössä oli sellaisia, jotka olivat jo aikaiseen keväällä puhutelleet presidenttiä samasta asiasta, ja jotka muistivat, miten kohtelias ja suvaitsevainen hän oli silloin. He muistuttivat presidentille ettei hänen lupauksensa ole johtanut mihinkään. Päin vastoin sen jälkeen pidettiin Debsiä tarkemmasti vankilasääntöjen alaisena kuin siihen saakka.

Mitä asiasta huhuillaan Washingtonissa.

Täällä huhuillaan että hallituksen mielipide poliittisten vankien vapauttamisesta on muuttunut ja että ei ole paljoakaan toivoa siitä, että Debs pikapuolitin pääsee vapaaksi. Sanotaan että se mies, joka tämän muutoksen on aikaansaanut, on ylituomari Taft.

Jotkut buistavat senkin, että kun Debs kerran määrättiin Atlantan vankilasta ilman vartijaa käymään Yhdysvaltain ylisyyttäjän, Daughertyn, puheilla, oli seuraava mies, jota ylisyyttäjä puhutteli, juuri Taft. Ja tuosta hetkestä alkaen sanotaan ylisyyttäjänkin mielipiteiden muuttuneen.

Taftilla sanotaan olevan kaunaa Debsiä vastaan siitä, että Debs vaalipuheissaan on käsitellyt Taftia sangen kovakouraisesti, osottaen hänen vihamielisyytensä työväestölle ja suosionsa isoisille. Taft kirjottikin keväillä artikkelisarjan amnestia kysymyksestä vastustaen sitä. Tämä sarja julkaistiin maamme huomatuimmissa sanomalehdissä.

Siitä, miksi ylisyyttäjä muutti mielipiteensä, puhutaan täällä sangen ilkeästi. Sanotaan näin: Ylisyyttäjistä tavallisesti on tehty jälestä päin ylioikeuden tuomareita. Daughertyllä väikkyy sama tulevaisuus sielunsa silmissä. Jos hän asettuisi ylituomaria vastustavalle kannalle tässä kysymyksessä, niin ei tiedä, miten näiden unelmien käy.

Luonnollisestikaan ei kukaan muu kuin Taft ja Daugherty voi sanoa, onko näissä puheissa perää. Ja olisi todella hyvä kansan saada kuulla, mitä näillä korkeilla viranomaisilla on juoruista sanomista.

Neuvosto-Venäjä ja kommunistivainot Unkarissa

VIENI, elok. 4 p. — Unkarin kommunistipuolueen äänenkannattaja "Proletar" ilmottaa, että Venäjän neuvostohallitus on äskettäin tapahtuneiden kommunistivainojen johdosta katsonut olevansa pakoitettu edelleen julistamaan 475 unkarilaista upseeria vangituksi ennen vangittujen lisäksi. Lehti julkaisee näiden upseerien nimet. Unkarin kansanpuolue piti tämän johdosta suljetun istunnon, jossa pääministeri kreivi Betlov ilmotti "uskottuja tietoja" venäläis-unkarilais-neuvotteluista. Samalla antoi hallitus selityksen, jonka mukaan se "ei tahdo karttaa mitään uhrauksia" tehdäkseen mahdolliseksi unkarilaisten sotavankien paluun kotimaahansa.

Ovat ryhtyneet puuhaamaan kongressia

MOSKOVA, elok. — Kolmannen internationalen kongressissa ehdotti tshekko-slovakialainen edustajisto, että järjestettäisiin kommunististen puolueiden kongressi niissä maissa, jotka kuuluvat pieneen ententeen, sekä Puolassa ja Unkarissa. Kongressin tulisi pohtia keinoja, joilla voitaisiin ehkäistä mahdolliset hyökkäykset Neuvosto-Venäjää vastaan. Koska porvaristo ryhmittyy yhä kiinteämmin yhteen, täytyy myöskin kommunististen voimien kokoontua. Ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

ITALIASSA VALLITSEE TAAS RAUHA

Fascistit ja sosialistit allekirjottaneet rauhansopimuksen

ROOMA, elok. 5 p. — Eilen saatettiin täällä julkisuuteen maanantaina allekirjotettu fascistien ja sosialistien välinen rauhansopimus, jonka mukaan kumpikin sopimuspuoli ottaa vastattavakseen siitä, että rauha tulee säilymään. Kummankin puolen on palautettava takaisin toiseltaan taistelujen aikana ottamansa "sotasaalis", olkoonpa se mistä nimestä tahansa.

Sosialistiset kaupunkien ja maakuntien hallitukset, jotka fascistit väkivalloin pakottivat eroamaan, asetetaan uudelleen toimiinsa. Sopimuksen mukaan sosialistit eivät tule olemaan missään tekemisissä "kansan arditin" nimellä tunnetun radikaalisen, taistelevan järjestön kanssa.

Standard Oil alentaa palkkoja

SUGAR CREEK, Mo., elok. 4 p. — Standard Oil yhtiö ilmotti työläisilleen että heidän palkkojaan on laskettu noin kymmenen prosenttia — jo tämän kuun 1 päivästä lukien, vaikka nyt vasta hoksataan siitä huomauttaa työläisiä.

44-tuntinen työviikko Austraaliassa

SYDNEY, Austraalia, elok. (F. P.) — Uuden Etelä-Walesin työläishallitus on ryhtynyt toimiin 44-tuntisen työviikon käytäntöönsaattamiseksi kaikissa hallitusdepartementeissa ja hallituksen kontrollin alaisena olevissa teollisuuslaitoksissa. Kaikilla semmoisilla aloilla, joilla se suinkin on mahdollista, nuo 44 tuntia tehdään työtä viitenä päivänä, joten työläiset tulevat saamaan kaksi vapaata päivää viikossa.

EIVÄT PIDÄ SEURASTA

CHICAGO, elok. 3 p. — Andrew Lafin on valittu Cook-kauntin sosialistijärjestön sihteeriksi toimesta äsken syrjään jääneen Louis Engdahlin tilalle, joka katsoi velvollisuudekseen luopua sihteerin toimesta sen jälkeen kun hänet oli erotettu sosialistipuolueen äänenkannattajan Chicago Socialistin toimituksesta vasemmistolaisten mielipiteittensä takia.

Tunnettu sosialistipuolueen vasemman siiven johtomies William Kruse on myöskin joutunut ottamaan eronsa Illinoisin sosialistipuolueen valtiosihteerin toimesta.

Engdahl kiertelee paraikaa idän valtioissa luentomatkalla sosialistipuolueesta eronneen saksalaisen valistusryhmän palveluksessa.

VENÄJÄN JA REUNAVALTIOIDEN SUHTEET

PARIISI, elok. 4 p. — Neuvosto-Venäjän antamasta varotuksesta huolimatta pidetään Helsingissä parhaillaan konferenssia, jossa edustajina on useiden maiden vastavallankumouksellisia ja Itämeren maakuntain virallisia edustajia. Viron, Latvian, Puolan ja Suom. ulkomaaministerien ilmotetaan myöskin ottavan konferenssiin osaa. Tämä kokous on "täydennyskokous" sille, joka aikaisemmin pidettiin Riigassa, joihin neuvotteluihin silloin otti osaa Viro, Latvia ja Liettua ja jossa täydellinen sopimus tehtiin näiden kaiden viimeksimainitun maan välillä.

Mitä tahansa tästä konferenssista virallisesti mainitaankin, niin tosiasia on, että sen tarkotuksena on saada täydellinen yhteisymmärrys ja liittoutuma kaikkien näiden Itämeren uutten tasavaltain kesken aikaan, jota päämäärää näiden maiden hallitukset ovat jo parisen vuotta ajaneet.

Yhtenä tärkeimpänä kysymyksenä tulee tälle konferenssille eteen, määrätä suhteensa Neuvosto-Venäjän nootiin, jonka se on ennemmin lähettänyt Räävelliin ja Riigaan, koskien näiden maiden liittoutumaa. Venäjän hallitus lähettämässään nootissa menee niinkin pitkälle, että sanoo sellaisen liittoutumisen merkitsevän sodan syytä. Ja nyt kun nämä vallat edustajiensa kautta ovat koolla, on heidän asiasta tehtävä ratkaisu puoleen tai toiseen. Yleisenä mielipiteenä porvarillisissa piireissä asian johdosta on, että tämä liittoutuma tulee ylenkatsomaan Venäjän noottin, jos ei julkisesti, niin ainakin salaa.